

DĚLOSTŘELECKÉ ROZHLEDY

Redaktor: Plukovník gšt. Josef Churavý.

ČERVENEC — SRPEN 1938.

Major gšt. Karel Krepl:

Nový polní řád italského dělostřelectva.

(Podle Revue d'Artillerie — březen 1938.)

Doktrina užití italského dělostřelectva se vyvíjela v posledních třiceti letech v celku obdobně jako u francouzského dělostřelectva.

Před rokem 1914 se uvažovalo o válce ve volném terénu s rychlým rozhodnutím, v němž by dělostřelectvo mělo podstatný úkol přímé podpory pěchoty. Bylo od něho požadováno, aby bylo velmi pohyblivé, způsobilé okamžitě zasáhnout proti pohyblivým cílům obratně řízenou palbou zrychlenou kadencí. Podmínkou takto vyžadovaného rychlého jednání byla jednoduchost. Protože soustředění palby několika jednotek vyžadovalo vždy určitého času, dávala se přednost pozorované střelbě po baterii, kterou bylo lze snadno přizpůsobit nerovnostem terénu. V celku: okamžité zasažení proti blízkým cílům malými jednotkami; rychlé zastřelení dosti širokým rámováním, bez přípravy; střelba pozorovaná. Tento způsob měl tu nevýhodu, že neumožňoval využít veškeré účinnosti dělostřelectva, které tíhlo k tomu, aby se rozptýlilo po rozlehlém bojišti, působícím dojmem prázdnoty.

Výhody hromadného užití nebyly sice puštěny se zřetele, soustředění se však považovalo spíše za vhodné překrytí paleb několika baterií střelících nezávisle na sobě než za výsledek methodické organisace, která se zdála příliš pracná, aby umožňovala potříti v žádoucím čase pomíjivé cíle, s nimiž se jedině počítalo.

Takto předvídané použití dělostřelectva vyžadovalo těsné spolupráce s pěchotou. Pěchota a dělostřelectvo se však dokonale neznaly. Pěchota neměla přesného ponětí o možnostech dělostřelectva a o tom, co může na něm požadovat. Příprava dělostřeleckých důstojníků byla příliš čistě technická. Ve školách se věnovala obzvláštní péče technice střelby, aniž bylo dostatečně pamatováno na přizpůsobení střelby dělostřelectva činnosti pěchoty přes to, že dělostřelectvo bylo označováno jako její pomocník.

Nelze rozeznávat střelby technické a střelby taktické, střelba je jen jediná. Nelze mluvit o dobré střelbě, neodpovídá-li její účinek požadavkům boje. Přílišná čistě technická výchova měla právě za následek, že střelby byly technicky výtečné, jak nepřítel sám potvrdil, jejich praktické výsledky však neodpovídaly vždy této výtečnosti, ani spotřebě munice.

Šlo tedy italské dělostřelectvo do světové války s obětavostí a s tradiční chabostí, jeho doktrina použití však neodpovídala pojetí té války, kterou mělo vést, a jeho taktická příprava nebyla na výši přípravy technické.

Zkušenost ukázala potřebu změny method. Ukázalo se, že cíle blízké byly méně časté a že střelba na daleké cíle je důležitější, než se před-

vidalo. Zjistilo se, že podpora pěchoty musí býti chápána důkladněji, že útoky pěchoty musí být připraveny dříve, než jsou podporovány, že činnost nepřítel v týlu musí být ochromována všemi prostředky a že palbě proti bateriím třeba přiznati zásadní důležitost.

Tak bylo třeba provádět přesné a připravené střelby na zákopy, drátěné překážky a obranná zařízení, střelby zastřílené a řízené podle method pevnostního dělostřelectva. U dělostřelectva nastal obrovský rozmach s krajní růzností materiálu všech ráží a munice, přístroje k přípravě a řízení střelby byly zdokonaleny, spojení rozšířeno, početní stavy personálu zvětšeny.

Italské dělostřelectvo se dobře přizpůsobilo novým úkolům. Zručnost předválečné střelby zkusmo ustoupila vědě střelby počítané. Byla prováděna soustředění palby a přenosů paleb bylo užíváno běžně. Ač válka posícní málo hovoří italské povaze, přizpůsobilo se jí italské dělostřelectvo tak dobře, že mu přešla „do krve“, jako ostatně všem ostatním dělostřelcům. Vědecká příprava střelby se stala zákonem. Předpisy zpracované v r. 1921 byly prodchnuty získanými zkušenostmi.

Od té doby se ozvala řada italských dělostřelců proti přílišnému uplatňování zkušeností ze světové války tvrdíc, že je třeba bojovat proti čistě vědeckému pojetí střelby, zvelebit znovu „umění“, při čemž má však být zachován, ba zdokonalen důkladný základ vědeckých postupů, aby užití zbraně se vši její účinností byla dána veškerá pružnost, veškerá rozmanitost, kterou může a musí mít.

Plukovník Caracciolo o tom píše r. 1922 takto: „Dlouhá válka, která přinesla tolik novinek, ne v základních nezměnitelných zásadách, ale v způsobech boje, ve výzbroji, ba i ve vedení operací, neponechala nás v rozhodujícím stadiu vývoje vojenského umění; naopak, když podepřela a dala podnět k novým vynálezům a jejich uplatnění, skončila právě v okamžiku, kdy se začínaly zhodnocovat účinky nových prostředků a důsledky jejich použití s hlediska organizačního a taktického.“

Uvádí příští rozvoj letectva, radia, tanků, užití pásových vozů u dělostřelectva, plynů atd. O tom, na čem budovat moderní taktiku, píše dále: „na pojetích minulé války, v plném rozvoji dosud neustálených anebo na předvídaní a zdokonalení nových bojových prostředků, s nimiž není dosud zkušeností?“ Má za to, že bude znovu převládat snaha o pohybnou válku, v níž se bude bojovat postupnými náporů od posice k posici. Upozorňuje ostatně, že není tak velký rozdíl mezi válkou posícní a válkou pohybnou, jen rychlost postupu je u druhé větší. Přejede z jedné na druhou je rychlý, jakmile je porušena materiální a morální rovnováha obou protivníků. Je užitečné studovat způsoby boje posícní války, byť i jen jako analytické cvičení, abychom se připravovali na válku pohybnou.

A připomíná základní zásadu, potvrzenou zkušenostmi ze světové války: Převaha palby se získá hromadným užitím, t. j. maximální hodnotou palby v minimálním čase na žádoucím místě. Z toho vysvitá nezbytnost obratného manévru mohutnou palbou, pojatého ve všeobecných rysech velitelem vyšší jednotky a aplikovaného spolehlivou technickou vědou velitelem dělostřelectva.

Vývoj doktriny byl v italském dělostřelectvu dosti rychlý. Byl povzbuzen pokroky letectva, radia, motorisace. Pojmy centralisovaného a decentralisovaného užití byly obzvláštním předmětem rozprav, které

dospěly k pružnému pojetí směřujícímu k přizpůsobení způsobů dělostřelecké činnosti měnivým údobím pohybné bitvy podle tohoto všeobecného postupu:

V zjednání dotyku, v prvních zahajovacích bojích, kdy vládne nejistota, kdy je situace plna náhod, bude vedení více nebo méně decentralisováno, podle okolností a terénu.

Jakmile se pak bitva rozvine, kdy přijde hodina rozhodujících náporů, „událostí“, je velení centralisováno, manévruje se hromadnou palbou.

Konečně, je-li bitva úspěšně ukončena, začne pronásledování, kdy znovu vchází v platnost decentralisace.

Od r. 1924 je čím dál, tím víc zjevná příprava k válce pohybné. Tato snaha je potvrzena v příštích letech; je sankcionována směrnicemi vrchního velení r. 1935 a 1936, kterými vlastně byly nahrazeny poválečné předpisy, již zastaralé.

Po nich následuje nový předpis o užití dělostřelectva: *L'artiglieria nel combattimento*. Je první část třetího svazku „Výcviku dělostřelectva“, jehož název je: *Impiego ed addestramento tattico* (Užití a taktický výcvik). Druhá část má pojednávat o různých aplikacích.

Pokud jde o různé druhy činnosti, bylo snahou věc zjednodušit, upřesnit. *L'ingobbimento* (palba uzavírací) je odstraněna z pojmenování střeleb. Výraz *spianamento* (srovnat, odstranit) vyjadřuje jen ničivé palby na zákopy, palebná stanoviště, drátěné a různé jiné překážky vyjma střelbu na vojska. Pojem *interdizione* je rozšířen na všechny palby určené k zneškodnění všech druhů činnosti nepřítele (pohyby, spojení, pozorování, zásobování atd.). Činí se stále rozdíl mezi blízkým a dalekým zabraňováním. Výraz *protezione* byl považován za příliš nejasný a byl nahrazen výrazem *sbarramento* (přehrada), kterého se užívá pro palby prováděné na bezpečnostní vzdálenost přímo před čarou, kterou mají kryt. *Accompagnamento* vyjadřuje činnost pěších zbraní a baterie plukovního dělostřelectva 65 mm. Pojmenování *arresto* se používá pro přímé střelby, prováděné jednotlivým dělem, na malé dálky proti tankům.

Divisní dělostřelectvo je rozděleno tak jako dříve v oddíly přímé podpory (*appoggio specifico*), které spolu pracují přímo s jednotkami pěchoty, a v oddíly manévrovací masy, jejichž úkolem je posílit a rozšířit činnost oddílů přímé podpory podle nařízení velitele divise, která vydal o vedení boje.

Předpis velmi zdůrazňuje spolupráci mezi zbraněmi i mezi jednotkami dělostřelectva. Je nutno stále udržovat spojení se sousedními jednotkami, aby si vyměnily užitečné zprávy a podporovaly se navzájem, obzvláště v pozorování.

Pro spolupráci pěchoty s dělostřelectvem se důrazně doporučuje, aby velitelská stanoviště obou zbraní byla co možná blízko sebe, aby bylo umožněno těsné spojení materiální i morální, společný výhled do terénu a na jeho charakteristické body. „Co možná“ znamená, že velitel dělostřelectva musí mít takové stanoviště, aby mu umožňovalo velet skutečně jednotce, střežit pásmo činnosti a udržovat spojení s nadřízenými. Přes to však mají velitelé odpovídajících stupňů obou zbraní vy-

naložit vše, aby byli pospolu, i když podle potřeby musí se oba vzdát určitých výhod.

Jinak zdůrazňuje předpis na několika místech povinnost dělostřelectva jednat z vlastního popudu, vyžadují-li toho okolnosti a nedostalo-li rozkazy nebo žádosti. K tomu je třeba, aby velitelé byli vždy přesně zpraveni o situaci.

Předpis rovněž zdůrazňuje, že zákroky dělostřelectva musí být provedeny ve vhodném okamžiku: „zárok provedený ve vhodném čase, i když je méně přesný, má-li dostatečný taktický účinek, má vždy přednost před zákrokem přesnějším, ale opožděným a tím neúčinným“. Dělostřelci se musí snažit, aby k svým operacím potřebovali co nejméně času: průzkum, rozvinutí, topografická příprava, organisace pozorování a spojení, řízení palby atd. Zdokonalení přístrojů, použití fotogrammetrie atd. jim umožní zkrátit potřebný čas, o němž se musí vždy snažit zpravit velitelství.

Nový předpis zdůrazňuje také výhody centralisace, které umožňují získat „mohutnou masu palby vždy pohotovou a pružnou“.

Přece však centralisace nesmí být uplatňována soustavně. Musí jaksi skrytě vždy existovat jako spolehlivá možnost velitelství mít po ruce masu dělostřelectva v žádoucím okamžiku; jsou však četné případy, kdy je nezbytné rozdělit úkoly na oddíly, aby bylo získáno rychlé a úsporné užití palby i lepší přizpůsobení manévru pěchoty. „Nelze-li nebo je-li obtížné s centralisovaným dělostřelectvem dosíci spolupráce dělostřelectva s pěchotou, nesmíme váhat dělostřelectvo decentralisovat... Musíme se však vynasnažit přejít co nejdříve znovu k činnosti centralisované, která jediné dává palbě maximální účinnost.“

Nový předpis již neuvádí, že manévrovací masa dělostřelectva musí být co nejsilnější, rozumí se však, že velitel vyšší jednotky může vždy disponovat všemi svými oddíly i těmi, které byly přiděleny pro přímou podporu.

Zásada divisní celistvosti je porušena povolením k použití dělostřelectva divise 2. sledu v prospěch divise 1. sledu. Je však zdůrazněno, že tento způsob je vyhrazen jen pro situace, kdy lze podle předvídání o rozvoji boje mít za to, že divise 2. sledu bude zasazena v téměř směru jako její předsunutá dělostřelectva.

Mimo to musí dát velitel sboru přesné a vyhraněné směrnice pro rozvinutí tohoto dělostřelectva, jeho úkol a spotřebu munice.

Boj proti bateriím patří v zásadě sboru. Přes to však spadá v přiblížování do pravomoci dělostřelectva divisního, které ostatně v žádné době, obzvláště ne v útoku, nesmí váhat potříit blízké a nebezpečné nepřátelské baterie.

Velitel dělostřelectva sboru musí u velitele sboru, jehož je poradcem, sledovat vývoj operací, aby mohl učinit závčas všechna užitečná opatření pro rozvinutí dělostřelectva a rozdělení úkolů, aby mohl požadovat posily nebo spolupráci na sousedních jednotkách dělostřelectva a organisovat zásobování. Poněvadž je plně zaměstnán tímto úkolem, nemůže sám převzít velení nad dělostřelectvem proti bateriím ve sboru. Určí pro ně proto velitele. Skupina protibaterijní je v krajním případě rozdělena na podskupiny. Může se přihodit, že určití velitelé dělostřeleckých jednotek, přidělených jako posila organického dělostřelectva sboru, budou vyšší hodnosti nebo služebně starší než určený velitel protibaterij-

ního dělostřelectva. Přes to však budou postaveni pod jeho velení, neboť on zastupuje velitele dělostřelectva sboru. Podotknout sluší, že italský předpis uvádí tatáž ustanovení pro případ, kdy celé divisní dělostřelectvo je dáno jako posila jinému divisnímu dělostřelectvu.

Na stanovišti velitele protibaterijní skupiny sboru je zřízena zpravodajská ústředna, která sbírá údaje všech druhů a původů. Podskupiny mají každá svůj normální úsek činnosti, které co možná odpovídají pásmům působnosti divisí 1. sledu, a jejich velitelé se spojí s veliteli divisních dělostřelectev. Velitel protibaterijní skupiny však organisuje spolupráci jednotlivých podskupin a bude výhodné, aby si jednu z nich, která má oddíly dalekonosné, ponechal k své přímé dispozici, aby byl vždy s to působit na kterékoli místo fronty a střílet i na nejvzdálenější cíle.

Předpis zdůrazňuje důležitost dělostřelectva protibaterijního, potvrzenou zkušenostmi z války, upozorňuje na jeho potíže a ne nezbytnost organisovat je co nejpečlivěji.

Dotýká se po prvé otázky zvláštního užití dělostřelectva při spolupráci s tanky a proti nim. Útok s tanky se zakládá v zásadě na rychlosti a na překvapení, dělostřelectvo má málo času. Aby získalo dobré výsledky, musí ho být použito v značném množství. Musí předem prostudovat útočný manévř s veliteli tanků, pěchoty a letectva. Jeho rozvinutí bude „směle ofensivní“, s bateriemi posunutými velmi vpřed, do postavení, z nichž je možná přímá střelba. Mimo to se připraví posuny baterií vpřed, někdy i po dělech, jakož i přemístění po sledech celku dělostřelectva určeného k podpoře útoku. Se zřetelem k potížím spojení s tanky musí toto dělostřelectvo, jakmile útok vyrazí, organisovat pozemní pozorování tak, aby se mohlo chopit iniciativy, bylo-li by toho třeba.

Bude-li se útočit na silně vybudované postavení, může být příprava nezbytná; jinak se vyrazí ke zteči s překvapením. Je-li výhodný vítr, bude dělostřelectvo střílet dýmovým střelivem, aby oslepilo a rušilo protitankové zbraně. Tato akce nebude vždy možná pro tvar nebo skryt terénu, prach zdvižený tanky, atd. Tehdy se omezí činnost dělostřelectva na mohutná soustředění palby, provedená před tanky do pásem, o nichž se usuzuje, že jsou nejvýhodnější pro umístění protitankových zbraní. Tato soustředění, předem připravená, se provedou všeobecně na znamení daná tanky, aby nebyl brzděn nebo rušen jejich postup.

V obraně proti tankům se vynasnaží dělostřelectvo, mimo palby přehradné na malou vzdálenost, zasáhnout přímým mířením tanky již zdaleka, dříve než dojedou k vlastní posici, mohutnými soustředěními, aby jim způsobilo co největší ztráty.

V celku vidíme, že v novém předpise italského dělostřelectva je nepochybná snaha o získání nejlepšího výkonu dělostřelectva ve všech údobích bojové činnosti. Všechna ustanovení v něm obsažená lze vyjádřit jedním slovem „pružnost“; pružnost, aby bylo s to co nejlépe vyhovět všem požadavkům různých válečných situací. Jsou sice stanoveny zásady použití, pro jejich aplikaci je však ponechána široká iniciativa veliteli vyšší jednotky, který má v manévru palbou svého dělostřelectva najisto nejmohutnější prostředek pro zásah do vývoje boje.
